

Drugi
ENERGETSKI SAMIT
u Bosni i Hercegovini

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Status izrade i implementacije NREAP-a, NEEAP-a, i NERP-a - Ciljevi i programi za implementaciju –

Neum, jun 2016. godine

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** Technik International
Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit

Obaveze iz Ugovora o usnivanju Energetske zajednice: obnovljivi izvori energije (OIE)

- ❖ **Transpozicija i implementacija Direktive 2009/28/EZ o promociji upotrebe energije iz obnovljivih izvora energije.**
- ❖ **Jedan od najvažnijih zahtjeva direktive je izrada akcionog plana za korišćenje obnovljivih izvora energije (eng. NREAP BiH).**
- ❖ **Određivanje obavezujućeg cilja za udio energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije u 2020. godini (transport, električna energija, girjanje i hlađenje).**
- ❖ **NREAP daje odgovarajuće mjere koje treba da se preduzmu za postizanje navedenog cilja.**
- ❖ **Cilj za BiH iznosi 40%, bazna godina je 2009.**

Akcioni plan za korišćenje obnovljive energije u Bosni i Hercegovini (eng. NREAP BiH)

- ❖ **NREAP – Obaveza BiH proistekla iz međunarodne obaveze koju je BiH preuzela 2006. godine Odlukom o osnivanju Energetske zajednice.**

 - ❖ **Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Srpske**
 - ❖ **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**
 - ❖ **Vlada Brčko Distrikta BiH**
- } Radna grupa za izradu NREAP-a BiH
(Početak 2015. godine)
-
- ❖ **NREAP BiH – 30.03.2016. godine, 50. sjednica Savjeta ministara BiH.**
 - Baziran na ranije usvojenim entiteskim akcionim planovima za korišćenje obnovljivih izvora energije.
 - Usklađen sa strateškim i planskim dokumentima Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta BiH.

Sektorski ciljevi

NREAP-om se propisuju obavezujući ciljevi za udio energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine u ukupnoj finalnoj potrošnji u sljedećim sektorima:

- ❖ grijanje i hlađenje;
- ❖ električna energija;
- ❖ transport.

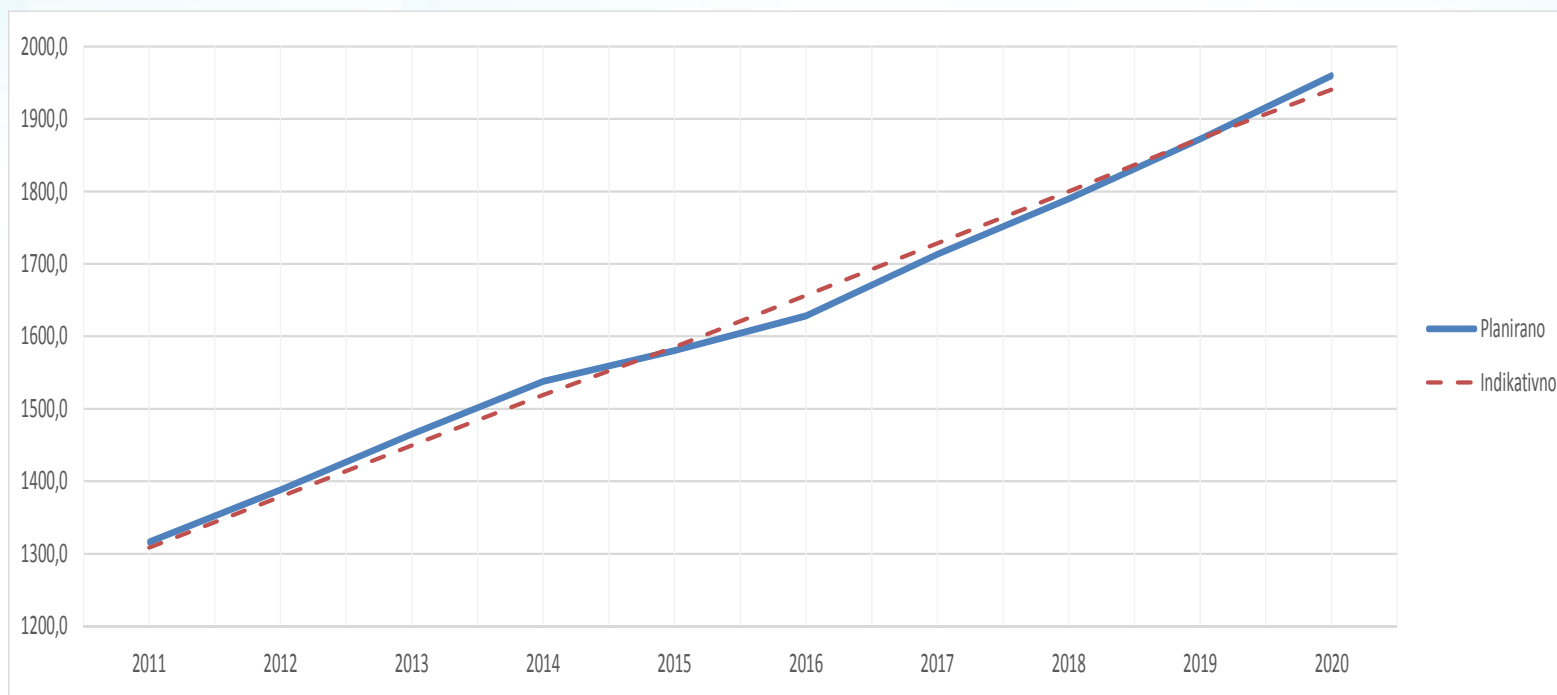
Sektorski ciljevi za učešće obnovljivih izvora energije u 2020. godini

- ❖ 52,4 % - sektor električne energije.
- ❖ 56,9 % - sektor za grijanje i hlađenje.
- ❖ 10 % - sektor saobraćaja 10%.

Ostvarivanje ukupnog cilja od 40 %
Ne predstavljaju fiksirane ciljeve za svaki od sektora pojedinačno

Ukupan očekivani doprinos i indikativni pravci za udjele energije iz obnovljivih izvora

1940,5 ktoe u 2020. godini, uključujući el. energiju, energiju za grijanje i hlađenje i energiju za transport.

Uporedni prikaz inikativne putanje rasta potrošnje konačne energije iz OIE i planiranje proizvodnje energije iz OIE za BiH u periodu 2010-2020. godina (ktoe)

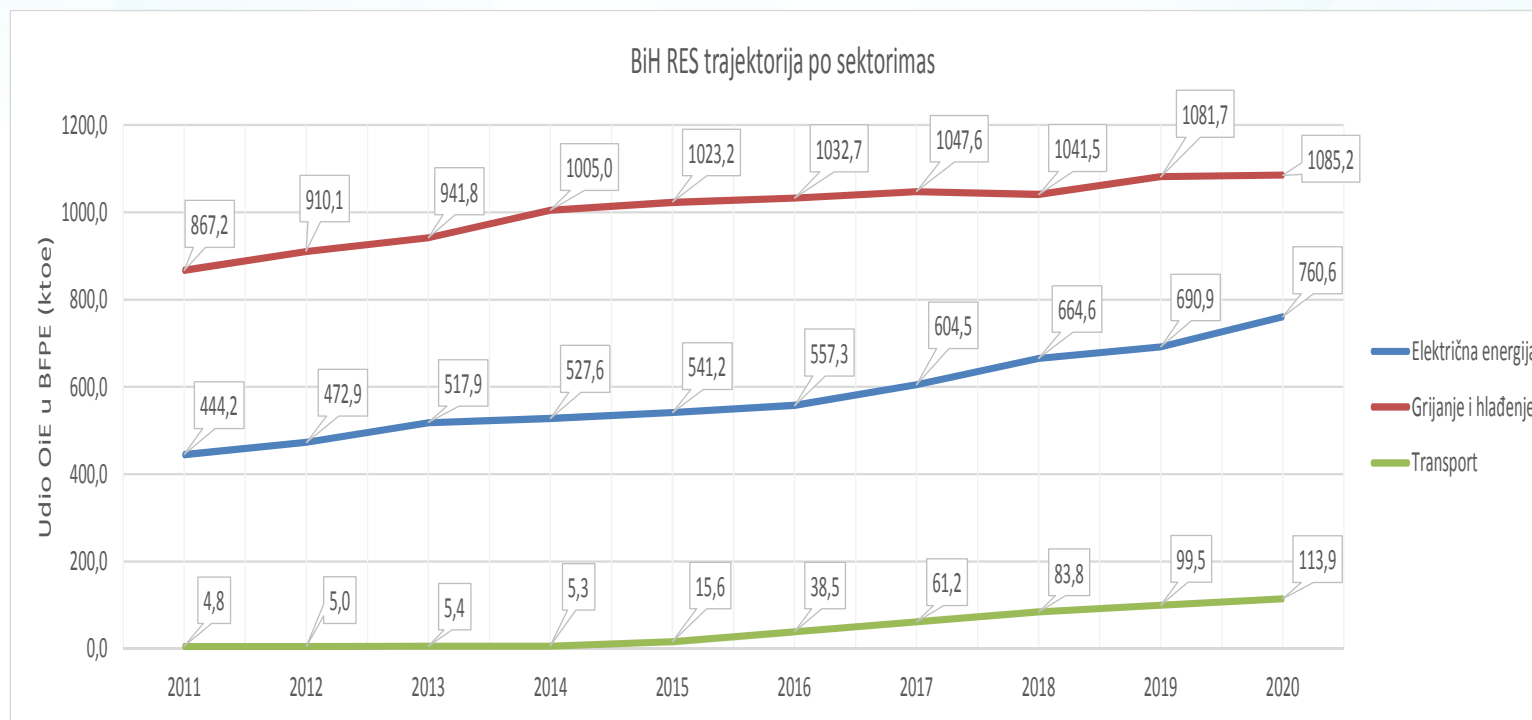

Ministarstvo vanjske trgovine
 i ekonomskih odnosa
 Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz**

Ukupan očekivani doprinos i indikativni pravci za udjele energije iz obnovljivih izvora

Planirana proizvodnja energije iz OIE u glavnim sektorima u Bosni i Hercegovini za period 2010-2020. godina (ktoe)

Ministarstvo vanjske trgovine
 i ekonomskih odnosa
 Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** German Development Cooperation

Budući koraci

U narednom periodu Bosna i Hercegovina aktivno nastavlja raditi na implementaciji obaveza iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

- ❖ **Nastavak procesa transpozicije i implementacije direktiva OIE.**
- ❖ **Završetak izrade i usvajanje primarne i sekundarne legislative.**
- ❖ **Podizanje svijesti javnosti na polju OIE.**
- ❖ **Promocija investicijskog okruženja za finansiranje projekata OIE.**
- ❖ **Izrada kvalitetne energetske statistike.**

Obaveze iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice : energetska efikasnost (EE)

Transpozicija i implementacija sljedećih direktiva

- ❖ Direktiva 2010/31/EU o energetske karakteristikama zgrada.
- ❖ Direktiva 2010/30/EU o označavanju potrošnje energije i ostalih resursa za proizvode vezane za energiju putem deklaracija i standardnih informacija o proizvodu.
- ❖ Direktiva 2006/32/EK o energetske efikasnosti u krajnjoj potrošnji i energetske uslugama.
- ❖ Direktiva 2012/27/EU o energetske efikasnosti kojom se ugovorene strane obavezuju na mnogo strožije uslove koji se moraju ispuniti iz oblasti energetske efikasnosti.
- ❖ Jedan od važnijih zahtjeva je izrada državnog akcionog plana za energetske efikasnost (NEEAP).
- ❖ Definisane ciljeve uštede energije od 9% do 2018. godine u odnosu na bazno stanje u 2010. godini.
- ❖ Unutar NEEAP-a se trebaju urediti načini i mehanizmi dostizanja postavljenih indikativnih ciljeva na smanjenju finalne potrošnje energije.

Akcioni plan energetske efikasnosti Bosne i Hercegovine (eng. NEEAP BiH)

- ❖ NEEAP – Obaveza BiH proistekla iz međunarodne obaveze koju je BiH preuzela 2006. godine Odlukom o osnivanju Energetske zajednice.
 - NEEAP BiH 2012. godine – nikad nije usvojen – baza za novi NEEAP BiH
- ❖ Entitetska resorna ministarstva
- ❖ Vlada Brčko Distrikta BiH
- ❖ Entitetski fondovi
- ❖ NEEAP BiH
 - Biće baziran na usvojenim entitetskim akcionim planovima za energetske efikasnosti koje je prethodno potrebno izraditi.
 - Republika Srpska - 2013. godine usvojen entitetski akcioni plan za energetske efikasnosti – potrebno korigovati.
 - Potreban nacrt akcionog plana za energetske efikasnosti Federacije BiH.
 - NEEAP BiH će biti usklađen sa strateškim i planskim dokumentima Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta BiH.
- ❖ NEEAP BiH – uključiti segmente koji se odnose na BD i mjere koje se odnose na energetske efikasnosti javnih zgrada institucija BiH.

Radna grupa za izradu NEEAP-a BiH
(Početak 2016. godine)

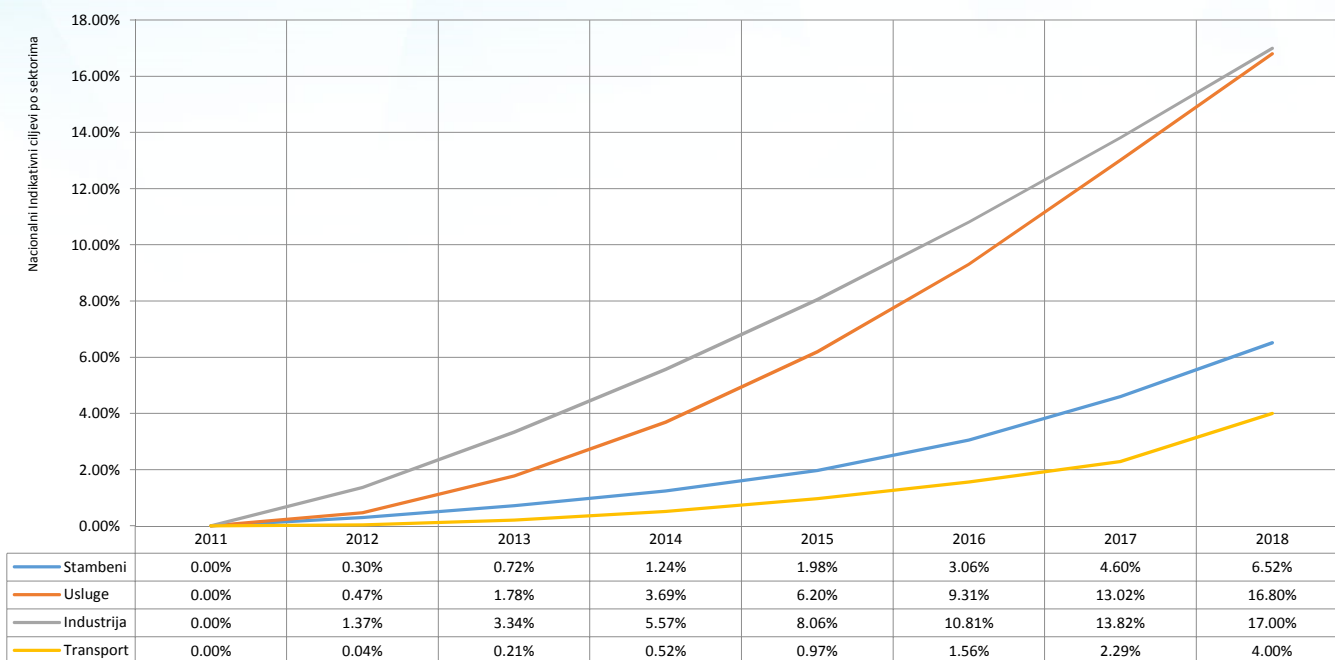

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** German Development Cooperation

Akcioni plan energetske efikasnosti Bosne i Hercegovine (eng. NEEAP BiH)

- **Ukupni indikativni cilj do 2018. godine - 9% (12,42PJ)**
- **Stambeni sektor - 6,52% (5,25 PJ)**
- **Komercijalni sektor i usluge - 16,8% (1,62 PJ)**
- **Industrija - 17% (4,82 PJ)**
- **Transport - 4% (0,87PJ)**

Vremenski raspored nacionalnih indikativnih ciljeva za Bosnu i Hercegovinu

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** German Development Cooperation

Programi za implementaciju nacionalnih indikativnih ciljeva energetske efikasnosti

Programi poboljšanja energetske efikasnosti, energetskih usluga, i drugih mjera poboljšanja energetske efikasnosti planirane za postizanje cilja	Godišnja ušteda energije očekivana do kraja 2012 (PJ)			Godišnja ušteda energije očekivana do kraja 2018 (PJ)		
	BiH	FBiH	RS	BiH	FBiH	RS
Programi u stambenom sektoru						
R1: Minimalni standardi energetske efikasnosti uređaja u domaćinstvima	0,012	0,08	0,04	0,26	0,17	0,09
R2: Obnova postojećih stambenih zgrada i pojedinačnih kuća	0,084	0,032	0,052	1,84	0,64	1,20
R3: Energetski efikasna izgradnja novih zgrada	0,084	0,032	0,052	1,84	0,64	1,20
R4: Energetski efikasni sistemi grijanja	0,024	0,016	0,009	0,53	0,35	0,18
R5: Obavezna podjela i obračun troškova grijanja u višestambenim zgradama i drugim zgradama prema stvarnoj potrošnji	0,024	0,016	0,009	0,53	0,35	0,18
R6: Domaća proizvodnja energije iz obnovljivih izvora	0,012	0,08	0,04	0,26	0,17	0,09
Ukupno za stambeni sektor	0,24	0,16	0,09	5,25	3,43	1,75

Programi za implementaciju nacionalnih indikativnih ciljeva energetske efikasnosti

Programi u komercijalnom sektoru i uslugama						
C1: Energetski efikasno korištenje električne energije u komercijalnim/javnim zgradama	0,003	0,002	0,001	0,08	0,06	0,03
C2 Energetski efikasno grijanje, klimatizacijski i ventilacijski sistemi u postojećim i novim niskoenergetskim i pasivnim komercijalnim/javnim zgradama	0,010	0,006	0,002	0,32	0,22	0,10
C3: Energetski efikasna obnova postojećih i održiva izgradnja novih zgrada	0,020	0,012	0,004	0,65	0,44	0,20
C4: Sistemi upravljanja energijom u zgradama (BEMS)	0,001	0,001	0,000	0,04	0,03	0,01
C5: Integrirana proizvodnja energije iz obnovljivih izvora	0,004	0,0025	0,0015	0,13	0,09	0,04
C6: Integrirani kogeneracijski/trigeneracijski sistemi	0,002	0,0015	0,0005	0,07	0,05	0,02
C7: Energetska efikasnost mreže vodosnabdijevanja	0,005	0,0035	0,0015	0,16	0,11	0,05
C8: Energetski efikasna ulična rasvjeta	0,005	0,0035	0,0015	0,16	0,11	0,05
Ukupno za komercijalni sektor i usluge	0,050	0,035	0,015	1,62	1,12	0,50

Programi za implementaciju nacionalnih indikativnih ciljeva energetske efikasnosti

Programi u industrijskom sektoru						
IN1: Poboljšanje efikasnosti procesa	0,12	0,08	0,04	1,44	0,96	0,38
IN 2: Energetska efikasnost novih nestambenih zgrada	0,08	0,055	0,025	0,96	0,68	0,28
IN 3: Poboljšanje sistema toplotne energije u industrijskim procesima	0,08	0,055	0,025	0,96	0,68	0,28
IN 4: Kogeneracija - CHP	0,06	0,04	0,02	0,72	0,48	0,24
IN 5: Instalacija sistema za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za industrijske svrhe	0,06	0,04	0,02	0,72	0,48	0,24
IN 6: Energetski efikasne industrijske mreže (MIEE)	Indirektne uštede			Indirektne uštede		
Ukupno za industrijski sektor	0,39	0,26	0,10	4,79	3,23	1,25

Programi za implementaciju nacionalnih indikativnih ciljeva energetske efikasnosti

Programi u transportnom sektoru						
T1: Obnova voznog parka u javnom /komercijalnom sektoru	0	0	0	0,16	0,11	0,05
T2: Informativna kampanja o energetski efikasnom ponašanju u transportu i demonstracija (pilot) aktivnosti	Indirektne uštede			Indirektne uštede		
T3: Mjere prometne infrastrukture sa efektima uštede energije	Indirektne uštede			Indirektne uštede		
Ukupno za industrijski sektor	0	0	0	0,81	0,54	0,27
	Stambeni	Komercijalne i javne usluge	Industrijski	Transport		

Programi za implementaciju nacionalnih indikativnih ciljeva energetske efikasnosti

Međusektorske i horizontalne mjere				
H1: Izrada i usvajanje osnovnog zakonodavnog, regulatornog i institucionalnog okvira za energetske efikasnosti u entitetima i na državnom nivou	x	x	x	x
H2: Provođenje informativne kampanje o energetske efikasnosti u entitetima i na državnom nivou	x	x		x
H3: Uspostavljanje programa izgradnje kapaciteta o energetske efikasnosti u entitetima i na državnom nivou	x	x	x	x
H4: Uspostava informacionog sistema o energetske efikasnosti u entitetima i na državnom nivou , uključujući EE statistiku, monitoring i evaluaciju	x	x	x	x
H5: Izrada i usvajanje strateških i planskih dokumenata za energetske efikasnosti	x	x	x	x
H6: Uspostava institucija u entitetima i na državnom nivou koje će imati ulogu EE Agencije	x	x	x	x
H7: Uspostava fondova za energetske efikasnosti na entitetskom nivou				
H8: Uspostava općinskih jedinica za upravljanje energijom	x	x		
H9: Uspostava Regionalnih centara energetske efikasnosti (REES)	x	x		
H10: Jačanje energetske efikasnosti u obrazovanju		x		
H11: Implementacija sheme za kvalifikacijsku, akreditaciju i certifikaciju (energetski pregledi)	x	x	x	x
H12: Mjerenje i informativne naplate potrošnje energije	x	x	x	

Sažetak sektorskih i međusektorskih programa za postizanje međusektorskih nacionalnih indikativnih ciljeva

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEITUNG

Implemented by giz

giz
German Development Cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEITUNG

Budući koraci

U narednom periodu Bosna i Hercegovina aktivno nastavlja raditi na implementaciji obaveza iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

- ❖ **Nastavak procesa transpozicije i implementacije direktiva EE.**
- ❖ **Izrada i usvajanje NEEAP-a BiH.**
- ❖ **Završetak izrade i usvajanje primarne i sekundarne legislative.**
- ❖ **Podizanje svijesti javnosti na polju EE.**
- ❖ **Promocija investicijskog okruženja za finansiranje projekata EE.**
- ❖ **Izrada kvalitetne energetske statistike.**

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** German Development Cooperation

Nacionalni plan smanjenja emisija za Bosnu i Hercegovinu (NERP BiH)

- ❖ NERP – Obaveza BiH proistekla iz međunarodne obaveze koju je BiH preuzela 2006. godine Odlukom o osnivanju Energetske zajednice.
- ❖ NERP BiH – 30.12.2015. godine, 37. sjednica Savjeta ministara BiH.
- ❖ Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- ❖ Radna grupe za okoliš Sekretarijata Energetske zajednice
- ❖ Projekat USAID EIA
- ❖ Stručnjaci elektroprivreda BiH i Republike Srpske
- ❖ Nadležna entitetska ministarstva

Dali saglasnost na ovaj dokument

Usvajanjem NERP-a BiH ispunjava obavezu definisanu u odluci 2013/05/MC-EnC Energetske zajednice.

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by giz

Hvala na pažnji!

Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH

Sladjana Božić

sladjana.bozic@mvteo.gov.ba

www.mvteo.gov.ba

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Bosne i Hercegovine

Implemented by **giz** German Development Cooperation